

L'entrevista
Marcel Diki-Kidiri Lingüista especialista en llengües africanes

Carme Gironès

“Els africans som multilingües des de petits”

Quina és la seva llengua materna?

Ui aquesta pregunta no és fàcil de contestar. Per començar, al meu país a casa es parla la llengua del pare, que en el meu cas és el banda, però a la República Centreafricana hi ha un altre idioma africà que és parlat per la gran majoria de la gent, que és el sango. De fet, es pot dir que vaig aprendre les dues llengües pràcticament alhora. A l'Àfrica ser multilingüe des de ben petit és el més habitual.

I la llengua de l'escola?

El francès.

I ara encara és així?

Majoritàriament encara és així però s'estan començant a fer experiments per ensenyar en sango a l'escola.

I ja hi ha gent educada en sango?

L'objectiu és anar cada vegada més cap a una escolarització bilingüe, i ara de moment el que es fa és introduir el sango a poc a poc en l'escolarització dels nens i també en l'ensenyament d'adults. Tot això es du a terme en el marc d'una reflexió general de fer visible la diversitat lingüística a l'Àfrica.

Quantes llengües es parlen al seu país?

Unes 100 llengües. A part, cada llengua té el seu dialecte.

I quantes són oficials?

Només dues, el francès i el sango. La resta tenen estatus de llengües nacionals però no oficials.

Tots els països africans són multilingües?

Sí. No hi ha ni un sol país africà monolingüe. I cada vegada més hi ha una emergència de l'ús de les llengües africanes.

I a tot l'Àfrica, quantes se'n parlen?

És difícil de dir amb exactitud. Els lingüistes estan d'acord que són un mínim de 1.500 llengües i un màxim de 2.000. És difícil de saber-ho exacte perquè hi ha gent que dona un nom diferent al seu dialecte, i que no vol admetre que parla la mateixa llengua que uns altres per una qüestió d'identitat.

Una qüestió d'identitat?

Sí. Hi ha casos en què una llengua ja funciona com a *lingua franca* des de fa temps però la gent que la parla és reàcia a fer-la a servir en estaments administratius perquè llengua i identitat van tan lligats que creuen que només la gent que la parla per naixement té dret a fer-la servir.

FRANCESC MELCION

PERFIL Nascut a la República Centreafricana (1944), és lingüista especialista en llengües africanes. La seva trajectòria acadèmica i de recerca s'ha distingit per la defensa del multilingüisme. És professor del departament d'Àfrica de l'Institut de les Llengües i Civilitzacions Orientals de París. Ha estat a Barcelona per fer la conferència inaugural del I Congrés Internacional de Neologia en les Llengües Romàniques.

I la identitat nacional?

Els africans hem acceptat les fronteres artificials del postcolonialisme i estem en un moment de construcció d'identitat nacional, de cohesió. Hi ha una nova consciència nacional. Amb tot, les ciutats africanes són extremadament cosmopolites, i s'hi parlen moltes llengües. La majoria són supraestatals.

I on queda la llengua europea de la colonització?

L'endemà de la independència hi havia un fort moviment a l'Àfrica que creia que la llengua de la colonització havia de ser substituïda per les llengües autòctones, però ara es creu que la llengua europea forma part del nostre patrimoni cultural. Ara hem entès que cal fer polítiques lingüístiques que preservin la diversitat lingüística incloent-hi la llengua de la colonització. Que cal anar cap una educació multilingüe. Seria bo començar l'educació en la llengua local; més tard incorporar-hi la llengua africana comuna, i al final la llengua europea. Aquesta manera d'entendre el multilingüisme és el que comença a ser general ara a l'Àfrica.

En una situació de multilingüisme, ¿la llengua més feble no corre el risc de sortir malparada?

Sí. Sobretot si la política lingüística del seu territori no és multilingüe. Al capdavant, la gent aprèn la llengua que li fa falta. Per necessitat, els africans som multilingües des de molt petits. Ara cal que això es reflecteixi a l'escola.

¿Coneix la política d'immersió lingüística de Catalunya? És un exemple a seguir?

Jo crec que el cas del català és un cas excel·lent de conèixer. Del que no estic segur és que sigui un

“El multilingüisme i la diversitat cultural han de ser vistos com un valor, no com un problema

exemple a seguir. Cada país, cada situació és diferent.

¿La globalització és una amenaça per a la diversitat cultural?

És una amenaça i alhora obre una possibilitat interessant a les llengües i cultures minoritàries, totes dues coses. Si acceptem que la globalització és una homogeneïtzació amb l'anglès com a única *lingua franca*, llavors és una amenaça. Si no ho acceptem i considerem que la globalització ha de ser una manera d'adquirir consciència que no estem sols, d'estar al corrent del que passa al món, d'unir energies, llavors no és una amenaça. El multilingüisme i la diversitat cultural han de ser vistos com un valor, no com un problema.

Però a internet la llengua dominant sí que és l'anglès, oi?

Fa deu anys tothom deia que internet estava monopolitzat en un 80% per l'anglès i tothom ho repetia sense verificar-ho però ara s'han fet estudis que demostren que l'anglès, tot i ser la primera llengua, ha baixat molt. Ara té una presència del 40%, seguit per l'espanyol, l'àrab, el francès i el xinès.

DE FIL DE VINT

Negar-ho tot

Isabel-Clara Simó

Senyora Fernández de la Vega: no tingui cap dubte que Berlusconi és racista, que són racistes

les seves mesures d'expulsió i que és racista el seu discurs. Ho sap vostè, ho sé jo i ho sap qualsevol lector de diaris. Una altra cosa és que vostè no ho pugui dir —en quin món de mones vivim, que aquestes coses no es poden dir *altior, fortior, citior?*—. La drete parteix d'una premissa inamovible: hi ha unes persones millors que d'altres, de naixença, i aquestes persones millors dona la casualitat que pertanyen al grup del qui ho diu. No falla: el racisme és una de les xacres més sinistres de la drete, si em permeteu el joc de paraules.

Senyor Rubalcaba: no tingui cap dubte que hi ha tortures a les comissaries espanyoles. Ho sap vostè, ho sé jo i ho sap qualsevol que conegui algun implicat. Que vostè digui, sibil·linament, que l'Estat no ho fomenta és gairebé un insult a la nostra intel·ligència: la tortura és un delicte, i l'Estat no pot cometre delictes —tot i que els comet, com també sabem tothom—. Hi ha llibres, testimonis, judicis i casos que es ventilen a Estrasburg, mentre vostès miren cap a una altra banda. La cançoneta que diu que això és un insult a la Guàrdia Civil amb què sempre s'ha tapat aquest escàndol és una fal·làcia: els torturadors tenen noms i cognoms. És com si hi hagués un escriptor lladre i, en acusar-lo, els escriptors ens sentíssim ofesos com a gremi.

I a Birmània moren milers de criatures, unes morts que no causen cap molèstia i una dictadura que no representa cap perill i, per tant, cap reacció, fora d'algunes esforçades organitzacions caritatives. I mentrestant, nosaltres discutim si ens convé o no omplir les piscines. Hi ha dies en què el fàstic no et deixa respirar.